

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه کوثر شهرستان قزوین

عنوان

شئون طلبگی بانوان در ابعاد فردی، خانوادگی،

اجتماعی

استاد راهنما

سرکار خانم آقاجانی

پژوهشگران

صفورا السادات حسینی

آرزو صادق مقدسی

زهرا آذربایجانی

ریحانه نقدی

زهرا زاجکانی

چکیده

عنوان تحقیق شئونات طلبگی بانوان در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی است. تحقیق حاضر از یک مقدمه و سه فصل تشکیل شده است. بیان اصول و مبانی در فصل اول، شئونات طلبگی بانوان در بعد فردی در فصل دوم، شئونات طلبگی بانوان در بعد خانوادگی در فصل سوم، شکل گرفته است. شئون به معنی هنجارها، آیین است و طلبه به دانشجوی علوم دینی گویند. ابعاد فردی آن ابعادی است که مربوط به هر شخص به تنهایی است. آگاهی یک طلبه از شئونات طلبگی می‌تواند به او کمک کند که وظایف خود را در قبال جامعه به خوبی انجام دهد. حوزه‌های علمیه، بر نوار بلند تاریخ با تربیت عالمان ربانی، نخبگان فرهنگی و خطیبان و مبلغان روحانی، پیوند جوامع انسانی را با معارف حیات بخش آسمانی حفظ کرده، آوای ملکوتی انبیاء و پیام انسان‌ساز محمدی (ص) را به گوش بشر رسانده‌اند. واژگان کلیدی: شئونات، طلبگی، ابعاد.

کلیات تحقیق

۱- تعریف و تبیین مسئله:

شئون به معنی هنجارها، آیین است و طلبه به دانشجوی علوم دینی گویند. ابعاد فردی آن ابعادی است که مربوط به هر شخص به تنهایی است. ابعاد اجتماعی ابعادی است که به رابطه‌ی شخص با جامعه بر می‌گردد. در جامعه‌ی امروز گاهی دیده می‌شود که بانوان طلبه در انجام برخی وظایف خود توفیق نمی‌یابند. یکی از علت‌های این موضوع را میتوان عدم آگاهی بانوان طلبه نسبت به شئونات طلبگی دانست، از آنجا که طلبه با انجام رسالت‌های خود میتواند موجبات سعادت خود و دیگران را فراهم آورد لذا باید نسبت به وظایف خود آشنایی کامل داشته باشد. مسئله‌ای که با آن روبرو هستیم این است که شئونات طلبگی بانوان در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی چیست؟

۲- ضرورت و اهمیت تحقیق:

آگاهی یک طلبه از شئونات طلبگی می‌تواند به او کمک کند که وظایف خود را در قبال جامعه به خوبی انجام دهد. در این میان جایگاه بانوان طلبه هم به نظر می‌رسد. بانوان طلبه قسمت مهمی از جامعه هستند که با دانستن شئونات طلبگی و آگاهی نسبت به وظایف خود قادر خواهند بود وظایف خود را در جامعه انجام دهند. لذا پرداختن به موضوع شئونات طلبگی بانوان در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد.

۳- پیشینه تحقیق:

شجره‌نامه‌ی صنفی روحانیت از مسیر عالمان ربّانی دوره‌ی غیبت امامان معصوم و از طریق آنها به پیامبران الهی میرسد. عالمان ربّانی و مردان خدا، در شمار پدران صنفی طلاب علوم دینی‌اند. طلبگی سلسله‌ای است متصل به

عالم‌ان بزرگ، امامان و پیامبران. نسب‌نامه‌ی طلاب، به مردان بزرگ تاریخ منتهی می‌شود و صنف طولانی روحانیت تاریخ، قافله سالاری مانند نوح و ابراهیم (ع) دارد.^۱

آنجا که بزرگان دین یعنی اهل بیت عصمت و طهارت سعی می‌کردند که با گوشزد کردن نکاتی درباره‌ی اهمیت رعایت اخلاق و آداب زندگی یاران و نزدیکان خود را انسان‌هایی وارسته بار بیاورند. در کتاب در آمدی بر زی طلبگی نوشته محمد، عالم زاده نوری پس از طرح مفاهیم کلی راجع به موضوع زی طلبگی به بعضی از ارزش‌ها در شخصیت طلبه پرداخته و سپس به مسائلی پیرامون سر و وضع ظاهری طلبه، دارایی طلبه، رفتار اجتماعی طلبه، عنوان و مدرک تحصیلی طلبه و ... اشاره کرده است.

در کتاب راه و رسم طلبگی نوشته محمد، عالم زاده نوری پس از اشاره به موضوع برنامه‌ریزی به بحث طلبگی و ابعاد آن پرداخته است. در کتاب صراط مطالبی پیرامون ورود به حوزه، ادبیات عرب، اهمیت استاد، روش مطالعه و تحصیل، مباحثه و تبلیغ و ... پرداخته و به شئون طلبگی اشاراتی دارد. در تمام این کتابها بیشتر به زی طلبگی به طور کلی چه در مورد طلاب آقا چه در مورد طلاب خانم پرداخته شده است لکن ما بیشتر سعی در بررسی شئون طلبگی بانوان داریم.

۴- سؤالات تحقیق:

سؤال اصلی: شئون طلبگی بانوان در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی چیست؟

سؤالات فرعی:

۱- شئون طلبگی بانوان در ابعاد فردی کدامند؟

۲- شئون طلبگی ابعاد خانوادگی کدامند؟

۳- شئون طلبگی بانوان در ابعاد اجتماعی کدامند؟

^۱. محمد، عالم زاده نوری، در آمدی بر زی طلبگی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ص ۳۷.

ثانیا پی گیری آن هنجارها و فضیلت ها یک باره امکان پذیر نیست . کدام یک از آنها را باید به صورت هم عرض و کدام را باید پس از دیگری دنبال کرد؟ چه ترتیب و اولویتی باید برای آن در نظر گرفت؟

ثالثا متولیان و متصدیان امر پرورش طلبه چه اشخاص حقیقی یا نهادهای حقوقی ای هستند؟

رابعا چگونه می توان فرایند پرورش طلاب را ارزیابی کرد؟ میزان موفقیت مربیان و سطح برخورداری های

تربیتی طلبه چگونه سنجیده می شود؟

ظاهرا آنچه که اکنون در حوزه جریان دارد یک فرایند غیر قابل پیش بینی و بدون برنامه است که به مدد همت برخی اساتید و در دایره ای محدود میان گزیده ای از طلاب اجرا می شود. گویا مدیریت حوزه هم به همین مقدار اکتفا کرده و برای خود مسوولیتی بیشتر نمی بیند. اگر روح حقیقت جو و معنویت گرای طلبه که او را از درون به سوی تحصیل ارزش ها و ارتباط با بزرگان و نخبگان و خوشه چینی از محضرشان فرامی خواند وجود نداشت، معلوم نبود چه پیش می آمد؟

گاهی که سخن از مسائل تربیتی، اخلاقی طلاب می رود، ذهن ها و دل ها متوجه اقلیتی نادر می شود که دچار بحران های شدید اخلاقی و مبتلا به دردهای فاحش و سنگین تربیتی هستند و در این ابتلا انگشت نما و زبان زد گشته اند، اخبار و آمارهایی که از مراکز مشاوره یا دفاتر پرورشی مدارس بعضا به گوش می رسد به چند برابر ابعاد خود در ذهن ها و چشم ها و دل ها جلوه می کند و همگان را به کاری، اقدامی و تدبیری برای درمان یا حداکثر پیش گیری فرامی خواند. غافل از این که ابتلا به چنین اقلام سهمگین و درشتی حتی در ۱٪ طلاب هم نیست.

در یک برش ساده میتوان جامعه را و به تبع آن حوزویان را به سه گروه تقسیم کرد؛ گروه اول شخصیت های فوق العاده و استعدادهای درخشان و شکوفا که با برخورداری های شخصیتی و توانمندی های فراوان قابلیت انجام

کارهای بزرگ و تاثیرگذاری ویژه در محیط پیرامون خود را دارند. این گونه افراد با همه تنوعی که دارند تنها چند درصد کل جمعیت‌ها را تشکیل می‌دهند.

گروه دوم افرادی که دچار آسیب‌های شخصیتی عمیق و مسائل و مشکلات دشوار و گره‌های کور هستند. شمار این دسته هم در بدبینانه‌ترین فرض کمتر از چند درصد کل جمعیت است.

پیکره اصلی جمعیت‌ها را انسان‌های متوسطی تشکیل می‌دهند که دارای مزایای نسبی و مشکلات عمومی هستند و قابلیت‌هایی برای رفع این مشکلات و تقویت آن مزایا دارند. برای اینان پیشگیری از ابتلا به دردهای گروه دوم نیمی از هدف و تلاش برای نزدیک ساختن آن‌ها به گروه اول نیمی دیگر از هدف است

عجیب است که اهتمام مراکز پرورشی نوعاً معطوف به گروه دوم و حداکثر به گروه سوم آن‌هم در پیشگیری از ابتلا به گرفتاری‌های گروه دوم است. گروه اول دیریاب و برنامه‌گریز تلقی می‌شوند و شاید از بسیاری برنامه‌ریزان و مجریان هم جلوتر باشند لذا طرح و برنامه‌ای برایشان در نظر گرفته نمی‌شود. گروه سوم هم مشمول عنایات حداقلی هستند.

وقتی سخن از مسائل اخلاقی تربیتی می‌شود اعتیاد و استمنا به یاد می‌آید و هرگاه سخن از اعتیاد و استمنا برود به یاد مشکلات اخلاقی و تربیت می‌افتیم! آیا مشکل تربیتی تنها همین است؟ آیا نماز شب نخواندن طلبه یا سلام نکردن او به کودکان یا کم حوصلگی او در ارتباط با مردم یا عدم اطلاع او از جغرافیای جهان اسلام یک مشکل تربیتی نیست؟ پاسخ به این سوال در گرو تعریف مجدد شاخص‌های طلبه نمونه و ابعاد رشد است.

گویا نه تنها برنامه ای برای رشد طلبه نداریم به بیان کامل و جامع آرمان ها هم نمی پردازیم! وقتی سخن از الگوها و پیشگامان می آید در توصیف شخصیت آنان چگونه عمل می کنیم آیا به ابعاد شخصیت حضرت امام و برخورداری های او به خوبی پرداخته ایم و در توصیف کامل سرمایه های وجودی او موفق بوده ایم؟^۱

^۱. www.talabegi.com.

نتیجه‌گیری

بانوان طلبه با خلوص نیت، به دنبال کسب علم و فعالیتهای فرهنگی و تبلیغی خود باشند و در این مسیر بر خداوند توکل نمایند باید در رفتار اجتماعی‌شان قواعد کلی و مقررات اخلاقی مراعات کنند.

طلبه مرادی معارف اسلامی و مبلغ حرام و حلال الهی است. انتظار می‌رود در پای بندی به احکام و عمل به آن ثابت قدم باشد. بانوان طلبه هم به عنوان همسر، مادری داشتن رسالت خانواده و تربیت فرزند، که پرتوی از رسالت پیامبران است تأثیری عمده در جامعه دارند. بانوان طلبه با رعایت شئون طلبگی در تمام ابعاد چه فردی، خانوادگی، اجتماعی نقش مهمی در تربیت فرزند و خانواده و جامعه ایفا کند.

قرآن کریم

- ۱- برخوردار فرید، شاکر، قم، انتشارات: دارالعلم.
- ۲- عالم زاده نوری، محمد، راه و رسم طلبگی، قم، انتشارات: ولاء منتظر (عج).
- ۳- عالم زاده نوری، محمد، در آمدی بر زیّ طلبگی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ۴- علیدوست، ابوالقاسم، صراط ، قم، انتشارات: دارالفکر.